

Oppimismatka Färsaarille

*Kirjoittaja: Tatiana Kravtsov
Suomentanut: Maria Huhmarniemi*

VillalInnon hankkeen toinen benchmarking-matka toteutettiin Färsaarille hakemaan oppia sekä kansainvälisestä villa-alan konferenssista että paikallisesta villatoiminnasta. Matkan tavoitteena oli tutustua villakäsityöalaan sekä tarkastella, miten lampurit, käsityöläiset ja muiden alojen toimijat verkostoituvat ja tekevät yhteistyötä. Matkan aikana tutustuimme villakäsityön ja -muotoilun uusiin tuotteisiin sekä tapoihin tuoda käsityöperinteitä osaksi liiketoimintaa.

Kahdestoista Pohjois-Atlantin alkuperäislammasrotujen ja niiden villan konferenssi, *North Atlantic Native Sheep and Wool Conference*, järjestettiin Tórshavnissa Färsaarilla syyskuussa 2024. Benchmarking-matkalle osallistui VillaInno-hankkeen tiimin jäseniä sekä hankekumppaniyritysten edustajia. Tiimi osallistui konferenssiohjelmaan ja

tutustui Färsaarten sekä laajemmin Pohjois-Atlantin alueen villaan liittyviin käytäntöihin ja verkostoihin.

Färsaaret sijaitsevat Koillis-Atlantilla ja koostuvat 18 jyrkkärinteisestä saaresta, joille ovat ominaisia korkeat vuoret ja kapeat vuonot. Saariston nimi Føroyar juontuu muinaisnorjan sanasta Færejar, joka tarkoittaa lammassaaria ja viittaa lampaan keskeiseen merkitykseen viikinkiajan asuttajille. Vaativa ilmasto ja niukat maaperäolosuhteet rajoittavat kasvillisuutta, mutta lampaat menestyvät saarilla hyvin – niitä on noin 70 000, kun asukkaita on noin 55 000. Lampaat ovat edelleen keskeinen osa färsaarelaista elämäntapaa muodostaen yhden yhteiskunnan peruspilareista (Kuva 1).

Konferenssi kokosi yhteen tutkijoita, lampureita ja käsityöläisiä eri puolilta Pohjois-Atlanttia. Ohjelma koostui kolmipäiväisestä esitelmäkokoaisuudesta, käsityötyöpajoista, vierailuista paikallisille lammastiloille ja villantuottajille sekä suurelle yleisölle suunnatusta villatuotteiden näytelystä (kuva 2). Konferenssin keskeisiä teemoja olivat villan tuotanto ja jatkojalostus, markkinointi ja

◀ **KUVA 1.** Färssaarelaisia lampaita dramaattisessa maisemassa, jonka ankara ilmasto on muovannut; färssaarelainen perinteinen naisten kansallispuke; perinteisiä färssaarelaisia neulekuvioita. Valokuvat: Tatiana Kravtsov (1.), Elina Luiro (2.), Minna Kovero (muut), 2024.

▶ **KUVA 2.** Konferenssipaiikka ja konferenssinäyttelyssä oleva juliste, joka esittelee Wool in the North -villamatkailuhankkeen perinnevillan pohjaavan matkailukonseptin. Färssaarelainen villa ja Snældanin kehräämön karstauskone. Valokuvat: Elina Luiro, 2024.

brändäys, kestävyys ja uudistava matkailu, eläintenhoito ja biodiversiteetti sekä kulttuuriperintö ja innovaatiot.

Konferenssi tarjosi merkittävän verkostoitumisalustan Pohjois-Atlantin alueella ja mahdollisti VillaInno-hankkeen edustamisen Lapin maakunnan näkökulmista. Tiimimme esitteli VillaInno-hanketta sekä suomalaista villalankaa näyttelyssä: Piessan lammastilan suomenlampaan ja kainuunharmaksen lankoja sekä Kairan Tapulin ahvenanmaanlampaan lankaa. Toinen suomalaisedustaja tällä matkalla oli konferenssipuhuja Satu Kumpulainen. Hän on eurooppalaisen villayhdistyksen, European Wool Association, perustajajäsen. Hän on lampuri Isokummun luomulammastilalla ja ylläpitää myös kehräämöö.

Varsinaisen konferenssiohjelman lisäksi osittain jäsenistä vieraili paikallisissa käsityöliikkeissä Tórshavnissa sekä muilla saarilla, kuten Kvívíkissä ja Klaksvíkissä, saadakseen lisätietoa paikallisesta käsityötuotannosta. Vierailimme myös paikallisen käsityöläisen kutomossa, jossa tutustuimme perinteiseen färssaarelaiseen kudontaan sekä sen nykykäyttöön sovelluksiin.

Benchmarking-matka tarjosi arvokkaita näkökulmia siihen, kuinka villaan liittyvää kulttuuriperintöä voidaan integroida matkailuun ja aluekehitykseen. Konferenssiesitykset ja keskustelut syvensivät ymmärrystä Pohjois-Atlantin lammascarotujen ja villan kulttuurisesta, ekologisesta ja taloudellisesta merkityksestä. Useat Atlantin alueen maat kohtaavat samankaltaisia haasteita, kuten villan hävittämisen tai polttamisen sekä halpatuotetun pikamuodin aiheuttaman hintapaineen. Samanaikaisesti on nähtävissä vahva yhteinen pyrkimys villan arvon palauttamiseen käsityön, muotoilun ja kestävän käytön kautta.

Matkan tulokset ja opit ovat olleet VillaInno-hankkeelle merkittäviä, sillä ne toivat esiin konkreettisia toimintamalleja villan arvoketjujen vahvistamiseen, perinteisten käsityötaitojen näkyvyyden lisäämiseen sekä kestävän käsityömatkailun kehittämiseen harvaan asutuilla alueilla, kuten Suomen Lapissa.

Lisätietoa:

Visuaalinen matkaraportti on sivustolla <https://ulapland.fi/hanke/villainno/>